

Л. 5

Тема:

Водопровідні мережі.

Режими водоспоживання.

Витрати та напори в

протипожежних водопроводах

-
1. Визначення нормативних витрат води на господарчо-питні, виробничі та протипожежні потреби населених пунктів та промислових підприємств. Визначення розрахункових витрат води для проектування об'єднаних систем зовнішнього водопостачання.
  2. Вільні напори у системах протипожежного водопостачання (низького та високого тиску). Вимоги правил пожежної безпеки в Україні до влаштування зовнішніх протипожежних водопроводів.

План лекції

- 1. Водопровідні мережі**
- 2. Режими водоспоживання**
- 3. Витрати води в протипожежних водопроводах**
- 4. Напори в протипожежних водопроводах**

1. Водопровідні мережі

Водопровідна мережа – один з основних елементів системи водопостачання, що зв'язаний в роботі з водоводами, насосними станціями, регулюючими ємностями та ін.

Вимоги до водопровідних мереж:

- забезпечення подачі заданої кількості води з необхідним тиском до місць її споживання
- достатня ступінь надійності та безперебійності постачання водою споживачів
- максимальна економічність (*забезпечення мінімальної величини приведених затрат на будівництво та експлуатацію*)

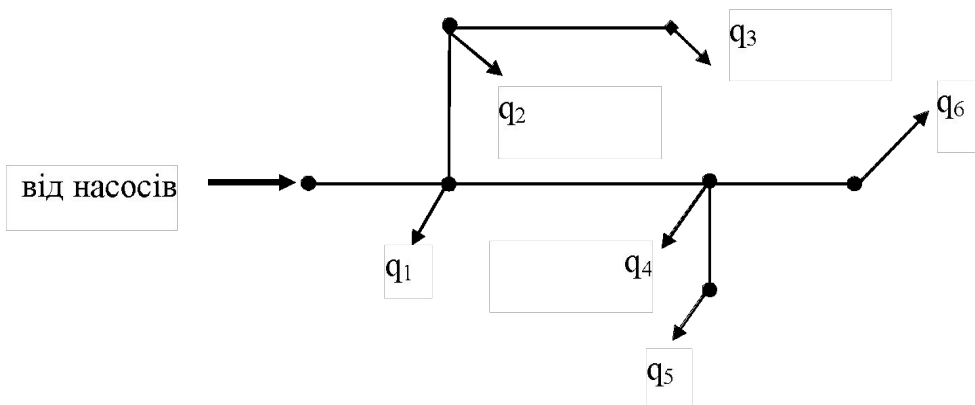

Водопровідні мережі класифікують:

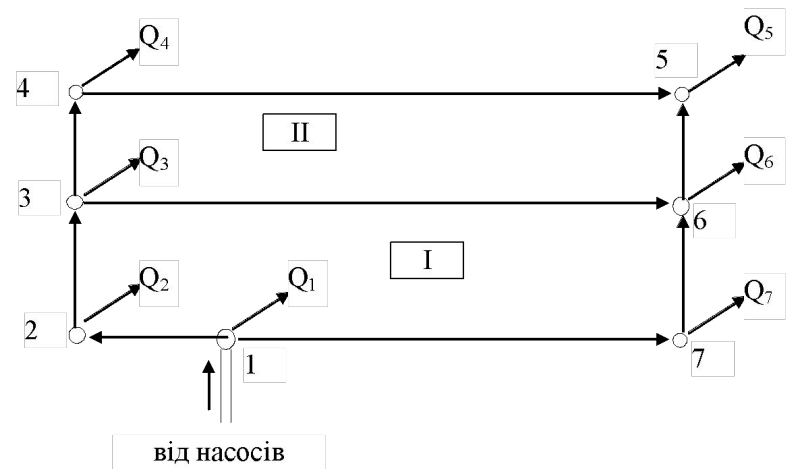
- за конфігурацією
- за призначенням

За конфігурацією

■ ТУПИКОВА

■ КІЛЬЦЕВА

Умови вибору конфігурації:

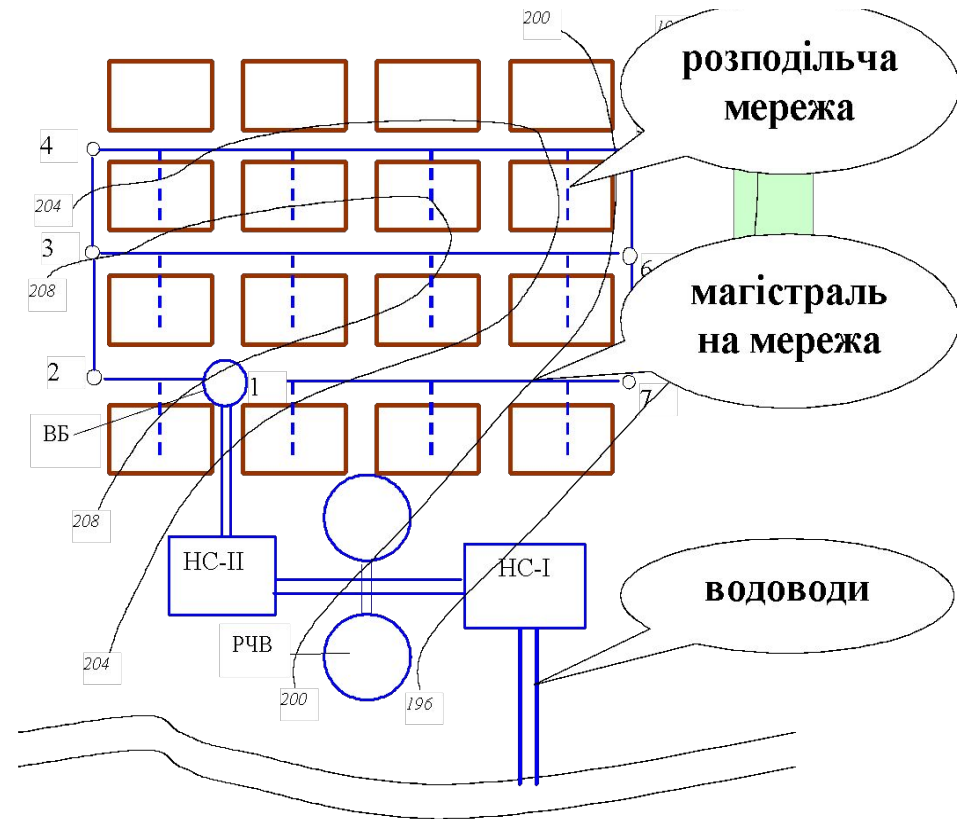
- 1) водопровідні мережі повинні бути **кільцевими**
- 2) **тупикові** лінії водопроводів допускається застосовувати:
  - на виробничі потреби;
  - на господарчо-питні потреби при діаметрі труб не більше 100 мм;
  - на протипожежні або на господарчо-протипожежні потреби ***при довжині ліній не більше 200 м***
  - в населених пунктах із числом жителів до 5 тис. осіб і ***витратою води на зовнішнє пожежогасіння до 10 л/с*** або при кількості внутрішніх пожежних кранів у будівлі до 12 з ***влаштуванням протипожежних резервуарів*** або ін. наприкінці тупика
- 3) **кільцювання** зовнішніх водопровідних мереж внутрішніми водопровідними мережами будівель і споруд не допускається.

Порівняльна характеристика мереж за конфігурацією

<i>Тупикові мережі</i>	<i>Кільцеві мережі</i>
Забезпечують подачу води всім водоспоживачам за умовою працездатності всіх ділянок мережі	Завжди забезпечують подачу води всім водоспоживачам
Не захищають від гідроударів	Паралізують дію гідравлічних ударів
Довжина мережі не більша, ніж необхідна для подачі води споживачу, тому менша будівельна вартість	Значна довжина мережі, а тому і будівельна вартість більша , ніж тупикової

За призначенням:

- ВОДОВОДИ (ВОДОГОНИ)
- магістральні мережі
- розподільчі мережі

Водоводи

Призначення:

– для транспортування транзитних мас води від вододжерела до перших вуличних мереж (*магістральних та розподільчих*)

Умови прокладання (кількість ліній):

– в одну лінію – при наявності аварійного запасу води
– в дві або більше ліній – з влаштуванням перемикачів між водоводами та з можливістю пропуску не менш 70 % розрахункової витрати

Магістральні мережі

Призначення:

- для подачі води до розподільчої мережі
- для транспортування транзитних мас води до віддалених районів, що обслуговуються мережею

Конфігурація:

- кільцева

Умови прокладання:

- по найбільш піднятих точках території

Розподільчі мережі

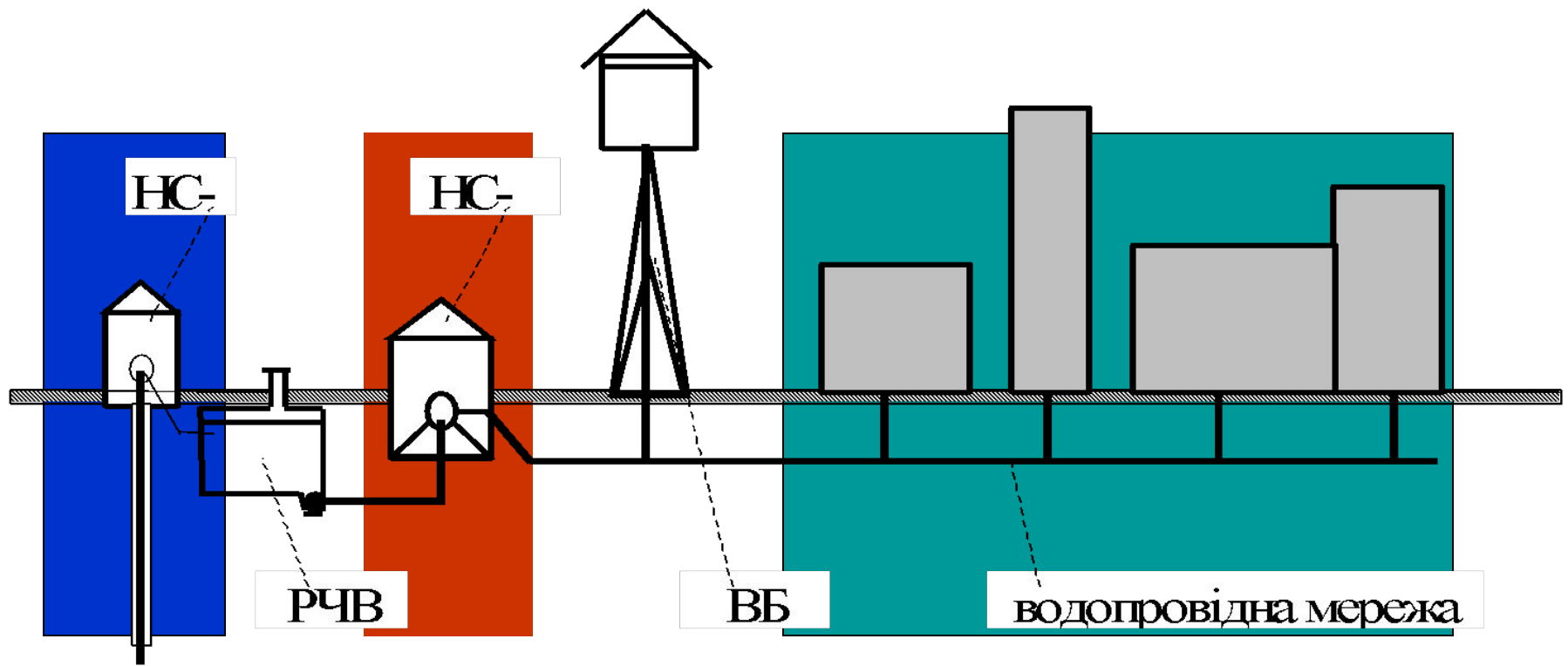
Призначення:

– для подачі води від магістральних мереж до окремих будівель

Конфігурація:

– тупикова

2. Режими водоспоживання

Графіки режимів роботи елементів системи водопостачання

% від $Q_{дуб}$

Коефіцієнт нерівномірності водоспоживання

$$K_{\text{год макс}} = \frac{Q_{\text{год макс}}}{Q_{\text{год сер}}}$$

- $K_{\text{год макс}}$ – коефіцієнт годинної нерівномірності водоспоживання
- $Q_{\text{год макс}}$ – витрати води в годину максимального водоспоживання
- $Q_{\text{год сер.}}$ – середні витрати води за годину протягом доби

$K_{год\ max}$ залежить від:

- кліматичних умов
- кількості мешканців
- ступеню благоустрою будівель
- наявності та кількості підприємств
- режиму роботи підприємств

$K_{год\ max} \approx 1,2 \div 1,5$ – для великих населених пунктів

$K_{год\ max} \approx 1,5 \div 3$ – для малих населених пунктів або окремих будівель

Графіки режимів роботи елементів системи водопостачання необхідні для:

- аналізу сумісної роботи всіх елементів системи водопостачання;
- визначення більш економічного режиму їх роботи (наприклад, НС-II);
- визначення необхідності влаштування та об'єм споруд, що зберігають запаси води (РЧВ, ВБ)

3. Витрати води в водопроводах

– в населеному пункті:

- господарчо-питні потреби населення
- поливка вулиць та зелених насаджень
- потреби пожежогасіння (**зовнішнього, внутрішнього**)

– на промисловому підприємстві:

- виробничі потреби
- господарчо-питні потреби працівників
- душові потреби
- потреби пожежогасіння (**зовнішнього, внутрішнього**)

Режими роботи мережі:

1) до пожежі

господарчо-питні потреби населення
поливка вулиць та зелених насаджень
водоспоживання громадських будівель

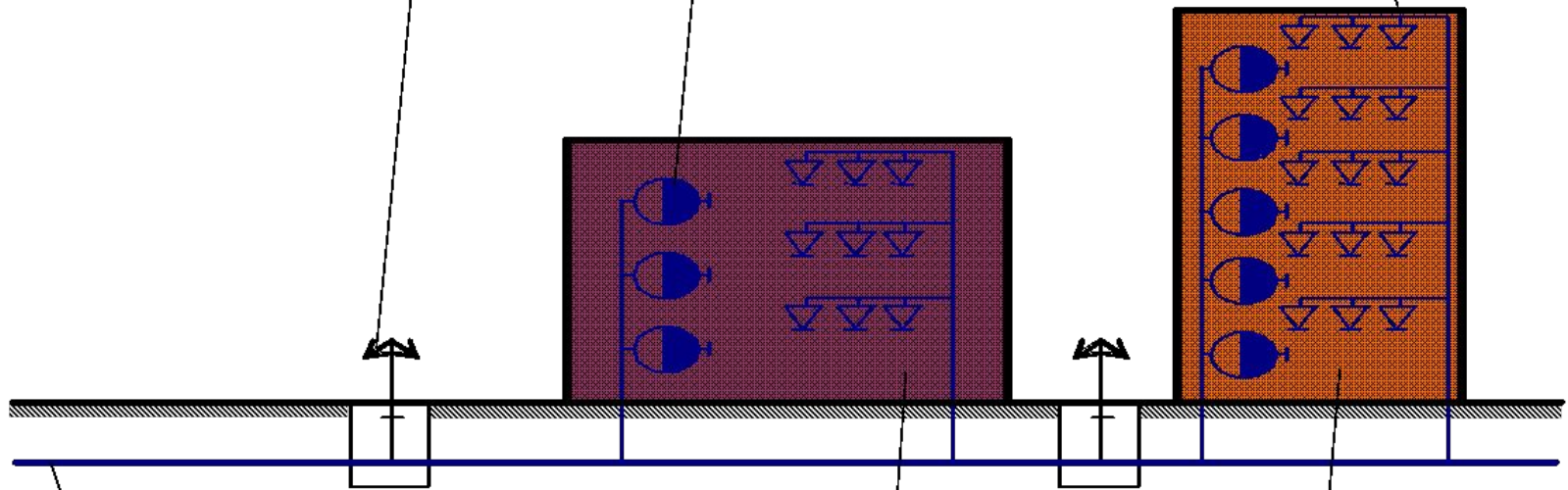
виробничі потреби промислових підприємств
господарчо-питні потреби працівників промислових підприємств
прийняття душу працівниками промислових підприємств

2) при пожежі

установки автоматичного
пожежогасіння

пожежні гідранти

пожежні крани

водопровідна мережа

промислове
підприємство

населений пункт

Витрати води на пожежогасіння в населеному пункті

на зовнішнє пожежогасіння:

а) при проектуванні магістральних мереж
(ДБН В.2.5-74:2013 таблиця 3)

$Q_{\text{пож. зов}}^{\text{н.п.}}$ залежить від:

- кількості мешканців в населеному пункті
- поверховості забудови
- кількості одночасних пожеж

$Q_{\text{пож. зов}}^{\text{н.п.}} = 1 \times 10 \text{ л/с} \dots 3 \times 100 \text{ л/с}$

кількість одночасних пожеж в населеному пункті залежить від кількості мешканців:

кількість одночасних пожеж	кількість мешканців, тис. осіб
1	1...10
2	понад 10...100
3	понад 100...1000

б) при проектуванні розподільчих мереж
(ДБН В.2.5-74:2013 таблиця 4)

Q^{н.п.}_{пож. зов.} приймається для будівлі з
максимальними витратами на
пожежогасіння

залежить від:

- типу будівлі (житлова або громадська)
- поверховості будівлі
- об'єму будівлі

• *на внутрішнє пожежогашіння:*

а) від пожежних кран-комплектів:

(ДБН В.2.5-64:2012 таблиця 3)

$Q_{\text{н.п.}}^{\text{пож. вн}}$ залежить від:

- типу будівлі за призначенням;
- висоти будівлі;
- об'єму будівлі

Витрати води на пожежогасіння на промисловому підприємстві

на зовнішнє пожежогасіння:

(ДБН В.2.5-74:2013 табл. 5, 6)

$Q_{\text{пож. зов}}^{\text{п.п.}}$ залежить від:

- ступеню вогнестійкості будівель;
- категорії будівель за вибухопожежною та пожежною небезпекою;
- об'єму будівель;
- ширини будівель;
- кількості одночасних пожеж.

$$Q_{\text{пож. зов}}^{\text{п.п.}} = 1 \times 10 \text{ л/с} \dots 2 \times 100 \text{ л/с}$$

Кількість одночасних пожеж на
промисловому підприємстві залежить від
площі підприємства

кількість одночасних пожеж	площа підприємства, га
1	до 150
2	понад 150

• *на внутрішнє пожежогасіння:*

а) від пожежних кран-комплектів :

(ДБН В.2.5-64:2012 таблиця 4)

$Q_{\text{п.п.}}^{\text{п.п.}}$ **залежить від:**
ПОЖ. ВН

- ступеню вогнестійкості будівлі;
- категорії будівлі за вибухопожежною та пожежною небезпекою;
- об'єму будівлі;
- висоти будівлі.

4. Вільні напори в водопроводах

а) для водопроводів населеного пункту:

– мінімальний:

$$10+4(n_{\text{пов}}-1), \text{ м};$$

–максимальний – 45 м

б) для виробничих водопроводів:

– за технологічними параметрами

в) для протипожежних водопроводів:

-мінімальний – 10 м (низького тиску)

– $R_{\text{к}} \geq 10$ м (високого тиску)

г) для об'єднаних водопроводів:

– мінімальний – 10 м

– максимальний – 45 м

Завдання до самопідготовки

- Вивчити матеріали лекції та підготуватися до фронтального опитування
- За номером залікової книжки вибрати завдання на курсове проектування з “СВ”
- На СЗ мати методичні вказівки для курсового проекту та окремий зошит (12 аркушів)